

Uppdrag – Arbetsgruppen för tillgänglig kurslitteratur

Bakgrund

Den 1 juli 2025 trädde lagen om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet, ofta kallad tillgänglighetsdirektivet, huvudsakligen i kraft. Just gällande e-böcker slår det igenom först 1 januari 2027. Förändringarna i marknadens utbud samt Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM) regeringsuppdrag kring att säkerställa att endast behöriga användare får tillgång till Legimus, påverkar såväl tillträde till som produktionsriktlinjer för Legimus. Utifrån förändringarna har MTM kommit fram till att ett utökat ansvar ska läggas på lärosätena, samt att processen att förmedla Legimus-konton ska bli mer kontrollerad. En konsekvens av detta är att arbetet med tillgänglig kurslitteratur och förmedling av konton kommer att bli ett mer resurskrävande arbete på lärosätena. Frågan hänger tätt ihop med utvecklingen och tillgången till svenska och utländska e-böcker. Svenska läromedelsföretag står inför stora utmaningar till följd av minskad försäljning av kurslitteratur. Den förändrade ansvarsfördelningen i arbetet med att förse studenter med tillgänglig kurslitteratur kommer att påverka studenter, lärosäten och bibliotek.

Lärosätesbiblioteken har en nyckelroll i att säkerställa tillgången till kurslitteratur inom högre utbildning, men deras förutsättningar ser olika ut. Det finns därför ett behov av att samla kunskap, identifiera hinder och möjligheter, samt formulera gemensamma riktlinjer och krav. SUHF:s expertgrupp för lärosätesbibliotek har bildat en mindre arbetsgrupp för att samla och sätta sig in i frågan.

Syfte

Syftet med arbetsgruppen är att analysera vad tillgänglighetsdirektivet och MTM:s förändrade uppdrag får för konsekvenser för bibliotekens arbete med att förmedla tillgänglig kurslitteratur. Juridiska, tekniska, ekonomiska och organisatoriska aspekter bör belysas. Gruppen ska fungera som ett kunskapsnav och möjliggöra nationell samordning i frågan.

Mål

Att studenter med läsnedsättning får stöd i att genomföra sina studier på ett likvärdigt sätt.

Aktiviteter

Arbetsgruppen ska:

- Identifiera kärnfrågor, inklusive budget och policyfrågor som uppstått till följd av tillgänglighetsdirektivet och MTM:s nya uppdrag samt beskriva vad det innebär för olika lärosäten.
- I dialog med MTM verka för att det finns en definition av vad som utgör en tillgänglig e-bok, utifrån tekniska krav, användarvänlighet och åtkomst.

- Kartlägga juridiska ansvarsförhållanden i de fall då tillgänglig kurslitteratur rent tekniskt kan förvärfvas, men inte inom lärosätets ramar, dvs om det finns ekonomiska eller andra hinder.
- Träffa UKÄ:s projektledare för deras regeringsuppdrag om kurslitteratur (<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/06/anvandningen-av-kurslitteratur-i-hogskolan-ska-kartlaggas/>).
- Hålla kontakt med det så kallade förvärvsnätverket.
- Ta fram ett underlag [som kort sammanfattar det nya läget för anpassad kurslitteratur och de nya krav och utmaningar det innebär för lärosätena] som går att lyfta i SUHF:s presidium.
- Inhämta erfarenheter från Stockholms universitet som jobbar med de nationella medlen till studenter med funktionsnedsättning
- Ta fram ett förslag på kunskapsbas kring teknisk infrastruktur och tillgänglighetsfunktioner. [fas 2]
- Föreslå samarbetsformer mellan lärosätesbibliotek, MTM och andra aktörer. [fas 2]

Arbetsgrupp

- Anders Söderbäck, Kungliga biblioteket
- Charlotta, Höckerfors, Göteborgs universitet
- Clara Lindström, Handelshögskolan
- Lotta Janson, Södertörns högskola (sammanställande)
- Martina Karlsson, Chalmers

Styrgrupp

SUHF:s expertgrupp för lärosätesbibliotek

Omfattning

Arbetsgruppens sammansättning beslutades 5 september 2025. Arbetsgruppen presenterar sitt uppdrag den 2 oktober 2025 och avslutar sitt uppdrag den 30 september 2026 med möjlighet till förlängning. Projektet delas in i två faser med fas 1 ht2025, fas 2 vt2026